

Legislativa

Jak přežít míru byrokracie a bez problémů se v ní orientovat (kde hledat informace o legislativě ve všech partnerských zemích, které instituce se legislativou zabývají atd.)

1. Úvod

Ten, kdo se rozhodne vydat se na cestu farmaření, si kromě splnění řady byrokratických požadavků musí být vědom všech kritických bodů a mít nejlepší strategie pro transformaci nápadu v úspěšný projekt. Pokud bychom chtěli celý proces shrnout do několika jednoduchých kroků, můžeme identifikovat hlavní základní kroky k otevření farmy.

2. Klíčové prvky

2.1 Analyzujte svůj nápad na projekt

V první řadě je nutné mít podnikatelský záměr, na kterém lze vznik projektu postavit. To znamená, že ještě před zahájením činnosti je užitečné mít jasnou představu o tom, jakým typem podnikatele se hodláme stát. Ať už se člověk vydá cestou "tradičního" podnikatele v zemědělství, který se specializuje na výrobu v určitém odvětví, nebo cestou "multifunkčního a multiaktivního" podnikatele v zemědělství, setká se se zcela odlišnými možnostmi a regulačními scénáři. Kromě toho je možné na základě přesného podnikatelského záměru předem posoudit všechny možné strategické páky, které je třeba aktivovat: inovace, přímý prodej, sítě, území, kvalita, agro-energie, agroturistika, vzdělávací farma atd.

Podnikatelský záměr, jakkoli se zdá být úspěšný, musí být vždy doprovázen analýzou trhu a konkurence, a to před, po nebo v průběhu jeho implementace. S podporou vhodných poradců je proto žádoucí provést analýzu následujícího:

- ✓ Lidské zdroje (odborné dovednosti, model řízení, právní forma).
- ✓ Fyzický kapitál (velikost podniku, dostupné a pořízované nemovitosti, stroje a nástroje).
- ✓ Nabídka (kritické množství, diferenciací produktů a činností, kvalita, diverzifikace).
- ✓ Trhy (možné prodejní kanály, propagační aktivity).
- ✓ Ekonomická výkonnost (ziskovost a náklady).

Stejně tak je vhodné zhodnotit i externí komponenty:

- ✓ Institucionální (právní předpisy, existence formalizovaných sítí, jako jsou konsorcia, družstva, vinařské stezky atd.).
- ✓ Územní (materiální a nemateriální vybavenost infrastrukturou, dostupnost služeb pro zemědělské podniky).
- ✓ Obchodní (místní distribuční kanály, charakteristika nabídky a poptávky).
- ✓ Konkurenční: struktura konkurence a míra koncentrace nabídky.

Po fázi analýzy a vypracování podnikatelského záměru začíná vlastní plánování. Jakmile jsou definovány cíle, kterých má být dosaženo, a očekávané výsledky, je třeba určit zdroje, které mají být použity, a strategie, které mají být realizovány.

2.2 Podnikatelský plán a finanční zdroje

Prvním praktickým krokem k realizaci vaší farmy je vypracování podnikatelského plánu, který může projektu dodat důvěryhodnost a umožnit podání žádosti o veřejné nebo soukromé financování. Plán by měl analyzovat výchozí situaci, vývoj projektu a situaci poté. Po vypracování ekonomického a finančního plánu lze přistoupit k hledání zdrojů financování, které se v jednotlivých zemích a často, jako například v Itálii, i v jednotlivých regionech liší. Evropská komise nabízí několik programů pro rozvoj "druhého pilíře" Společné zemědělské politiky (SZP) - Common Agricultural Policy (CAP)¹. Země EU implementují financování z EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)² prostřednictvím Programů rozvoje venkova (PRV). Programy rozvoje venkova jsou spolufinancovány z národních rozpočtů a mohou být připravovány na národní či regionální úrovni. Zatímco programy PRV Evropská komise schvaluje a dohlíží na ně, rozhodnutí o výběru projektů a poskytování plateb jsou v pravomoci řídicích orgánů na národní nebo regionální úrovni³.

Pro konkrétní informace o tom, jaké prostředky můžete získat, o zařízeních pro mladé lidi do 30 let atd., proto doporučujeme navštívit specializované webové stránky, kde všechny potřebné informace najdete.

2.3 Základní požadavky pro otevření vlastního podniku

Jakmile je projekt schválen, ať už s dotacemi nebo bez nich, ať už se jedná o podnik budovaný od nuly, nebo o rekonstrukci něčeho již započatého, je třeba vzít v úvahu následující skutečnosti.

Každý, kdo chce začít samostatně podnikat jako farmář, musí mít určité zkušenosti v oboru. Základní požadavky se však mohou v jednotlivých zemích lišit, proto je nutné se předem informovat. Byrokratický postup pro otevření farmy se shoduje s cestou, kterou je třeba absolvovat při zahájení jakékoli samostatné výdělečné činnosti, vzniku plátce DPH, registrace u profesních orgánů, nabídce pracovní pozice atd.

¹ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en#thecapinpractice

² https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/financing-cap/cap-funds_en#eafrd

³ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_it

V případě záměru kombinovat zemědělskou výrobu s maloobchodem, zpracováním a balením potravin nebo stravovacími a agroturistickými činnostmi je navíc nutné získat povolení absolvováním kurzu HACCP (Systém analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů) o hygieně, zpracování a uchovávání potravin s příslušnou zkouškou a osvědčením. Jako u každé jiné činnosti je nutné vést účetnictví, nejlépe s pomocí účetního, a zaznamenávat techniky, způsoby pěstování a sledovatelnost jednotlivých produktů v rejstříku, kde se zaznamenává vše, co se týká pěstování, od setí až po sklizeň. Pokud je záměrem provozovat činnost jako společnost nebo družstvo, bude také nutné nést náklady na jeho úřední založení u notáře, s tím spojené kolky, licence a povolení.

Pokud jde o ekologické zemědělství, je nutné získat zvláštní certifikáty a podrobit podnik každoroční kontrole orgánů, které ověřují a prokazují úplnou absenci chemických látek a používání výhradně přírodních metod.

2.4 Náklady na implementaci

Náklady na otevření a provoz farmy je poměrně obtížné určit, jelikož je výsledek podmíněn mnoha proměnnými, od rozlohy půdy až po způsoby obdělávání. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi složitou činnost, je velmi důležité, aby byl váš podnikatelský plán přesný a zohledňoval jednotlivé prvky. Pokud je součástí podnikání také chov hospodářských zvířat, budete muset zohlednit výdaje na nákup zvířat, specifických potravin a veterinární péči.

Alternativou je převzetí již zavedeného a fungujícího podniku, samozřejmě s důrazem na to, aby byl moderní, šel s dobou a vybavený vším potřebným. V opačném případě je třeba počítat s nákupem veškerého vybavení potřebného k provozování podniku, k tomu je třeba připočítat náklady na koupi nebo pronájem pozemků a budov a případně i na výstavbu dílny na balení potravin, místnosti pro přímý prodej a nákup nejen zemědělské techniky, ale i třeba dodávky nebo jiného vhodného dopravního prostředku. V případě, že se rozhodnete otevřít agroturistický podnik, je počáteční fáze složitější, protože je nutné vybavit objekt tak, aby byl vhodný pro přijímání hostů, a to jak z hlediska hygieny, tak z hlediska úrovně komfortu, a zřídit kuchyň a jídelnu.

Bez ohledu na povahu vašeho podnikání je stále nutné otevřít inženýrské sítě pro dodávky vody, elektřiny a plynu. Vzhledem k tomu, že farma má pozemky vystavené slunci, může být vhodné zvážit instalaci fotovoltaického systému, který by zajišťoval alespoň část dodávek teplé vody a elektřiny. Kromě běžného provozu každé farmy, vytápění, elektřiny, vody, likvidace odpadů a nákupu surovin je třeba počítat s náklady na běžnou údržbu budov a strojů, pohonné hmoty, veterinární poradenství, účetní a mzdy zaměstnanců. Důležité je také vyčlenit částku na marketingovou a reklamní kampaň podniku, zejména pokud je součástí podniku maloobchod, stravování nebo agroturistické služby.

Užitečným návrhem může být začít s malým podnikem a po jeho rozjezdu jej s ohledem na výsledky a průběh práce rozšířit. S nepřilíživě velkým pozemkem, použitými zemědělskými stroji a několika málo produkty je možné udržet náklady nízké a později rozšířit objem podnikání.

3. Příklad: Fondy v Itálii - ženy v zemědělství

Zemědělství patří mezi odvětví s nejvyšším podílem zaměstnaných žen. V Itálii je více než 200 000 farmářů a farmářek, což je přibližně 28 % z celkového počtu. Významný podíl těchto podniků vedou mladé ženy mladší 35 let, přičemž v některých odvětvích, jako je například ovoce a zelenina, dosahuje zaměstnanost žen dokonce 70 %. Tento trend je třeba podle ministerstva zemědělství, potravinářství a lesnictví s ohledem na výzvy, které ovlivňují toto odvětví, od větší udržitelnosti, včetně precizního zemědělství, až po diverzifikaci příjmů, například prostřednictvím multifunkčního zemědělství, podpořit. Výzvy, které vyžadují nové dovednosti, iniciativu a kreativitu. Podnikání žen v zemědělství v tomto směru podporuje opatření *Donne in Campo* (Ženy na poli), které bylo zavedeno zákonem o rozpočtu na rok 2020 s alokací 15 milionů eur a refinancováno nejprve v rámci manévru na rok 2021 dalšími 15 miliony a poté v rámci rozpočtového zákona na rok 2022 dalšími 5 miliony eur.

Aby se projekty pro financování kvalifikovaly, musí splňovat alespoň jeden z následujících cílů:

- ✓ zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a přeměnou výroby a souvisejících zemědělských činností,
- ✓ zlepšení agronomických a environmentálních podmínek, hygieny a dobrých životních podmínek zvířat za předpokladu, že se nejedná o investice, jejichž cílem je splnit normy již stanovené Evropskou unií,
- ✓ výstavba a zlepšení infrastruktury související s rozvojem, přizpůsobením a modernizací zemědělství.

Aby bylo možné získat finanční prostředky, musí být zemědělský podnik spravován a řízen ženou, která má kvalifikaci zemědělského podnikatele nebo přímého pěstitele vyplývající z registrace v zemědělské správě sociálního zabezpečení, nebo v případě společností musí být více než polovina počtu společníků a podílů tvořena ženami.

4. Přínosy a potenciální dopad

Přínosy a dopady, které zavedení těchto pokynů může přinést, jsou následující:

Pro mentora	Pro mentee
✓ Poskytnutí potřebných znalostí těm, kteří chtějí založit farmu	✓ Znalost kroků potřebných k zahájení podnikání
✓ Seznámení se s evropskými a národními zákony a předpisy v oblasti zemědělství	✓ Umět se informovat v rámci své země
✓ Pomoc těm, kteří chtějí založit farmu, aby svůj projekt porovnali s reálnými potřebami a možnostmi	✓ Znalost obtíží, kterým člověk čelí, a nález nejlepšího vhodného řešení
✓ Zorientování se v byrokracii	✓ Předcházení byrokratickým problémům z důvodu nepřipravenosti